

Den Haag, 4 februari 2013

Met de brief van 28 november 2012, heeft de vaste commissie voor Volksgezondheid, Welzijn en Sport mijn reactie gevraagd op de brief van de Stichting Nationaal Fonds «Het gehandicapte Kind» (Stinafo) te Den Haag. In de brief wordt aandacht gevraagd voor de gevolgen voor ouders en verzorgers van gehandicapte kinderen van een wijziging in de btw vrijstelling voor vrijgevestigde beroepsbeoefenaren. Onderstaand vindt u mijn reactie op die brief.

Achtergrond bij de vraag

Medio 2012 is de Wet Uitwerking fiscale maatregelen begrotingsakkoord 2013 door de Eerste Kamer aanvaard. Die wet voorziet in artikel IX in een wijziging van de Wet op de omzetbelasting 1968. Daardoor zijn met ingang van 1 januari 2013 voor wat betreft diensten van individuele beroepsbeoefenaren alleen nog vrijgesteld van btw de diensten op het vlak van de gezondheidskundige verzorging van de mens door beoefenaren van een medisch of paramedisch beroep die een op dit beroep gerichte opleiding hebben voltooid waarvoor regels zijn gesteld bij of krachtens de Wet op de beroepen in de individuele gezondheidszorg (Wet BIG), voor zover deze diensten tot het gebied van deskundigheid van dit beroep behoren en onderdeel vormen van bedoelde opleiding.

De achtergrond bij deze wijziging is in het kort als volgt weer te geven. Het communautaire kader (de btw-richtlijn) verplicht lidstaten voor de vrijstelling van btw alleen die zorgverleners aan te wijzen die voldoen aan een zeker kwaliteitsniveau van de zorgverlening. De Wet BIG is de enige wet die een voor individuele beroepsbeoefenaren relevant normenkader biedt. Om die reden is in de fiscale wetgeving gekozen voor de beperking van de vrijstelling zoals hierboven weergegeven.

Vraagstelling Stinafo

Stinafo vraagt in haar brief aandacht voor de toename van kosten voor mensen die gebruik maken van diensten die vanaf 1 januari jl. belast zijn met 21% btw. Blijkens de brief van Stinafo gaat het concreet om de diensten van de niet-BIG geregistreerde psycholoog en de diensten bestaande uit acupunctuur behandelingen. Voor het vervolg van mijn reactie ga ik er van uit dat het hier dienstverlening betreft die niet tot het verplicht verzekerde basispakket behoort, immers: daar waar dat wel het geval is zal de heffing van btw niet direct gevoeld worden door de patiënt.

Allereerst wil ik aangeven dat ik veel waardering heb voor de ouders en verzorgers van gehandicapte kinderen en dat ik het van groot belang vind dat deze kinderen kwalitatief hoogwaardige zorg kunnen ontvangen. De collectief gefinancierde zorg (AWBZ en Zvw) biedt hier in Nederland naar mijn mening voldoende waarborgen voor. Verder wil ik vooraf benadrukken dat het hier een fiscale maatregel betreft, waarmee dus geen uitspraak wordt gedaan over werkzaamheid of wenselijkheid van de door Stinafo genoemde behandelingen. Op dat punt is er ook geen verandering: patiënten kunnen zich naar eigen keuze aanvullend op de basiszorg laten behandelen. Zulke aanvullende behandelingen waren en blijven voor eigen rekening, inclusief de eventuele btw die daarbij verschuldigd is.

Bij mijn reactie zal ik de indeling naar de door Stinafo gesignaleerde Effecten (1 tot en met 5) zoveel mogelijk overnemen en waar mogelijk bij elk effect de gestelde vragen beantwoorden.

Effect 1: toename kosten niet-BIG geregistreerde psycholoog

Stinafo vraagt naar de compensatie van de als gevolg van de btw heffing toenemende kosten. Een dergelijke compensatie is niet aan de orde. Het gaat hier immers om aanvullende – niet onder de basisverzekering vallende – zorg. (Ouders van) patiënten kunnen zich desgewenst aanvullend verzekeren tegen deze extra kosten.

Stinafo verwacht een vergroting van het tekort aan zorgverleners als gevolg van de aanpassing van de fiscale vrijstelling. Ik heb geen aanwijzingen dat een dergelijk effect zal optreden. In elk geval zal geen wijziging optreden voor de diensten die vallen binnen het kader van de vrijstelling. Alleen buiten de kwalificerende diensten van BIG-geregistreerden kan een zekere teruggang in patiëntaantallen of winstmarge van de beroepsbeoefenaar optreden. Er zijn geen aanwijzingen dat dit tot een dusdanige terugloop van het aanbod zal leiden dat dit voor de zorg als knellend wordt ervaren. Ook zijn er geen aanwijzingen dat dit op grote schaal tot verschuiving van de eerste naar de tweede lijnszorg zal leiden.

Tot slot merk ik nog op dat de staatssecretaris van Financiën – onder een aantal voorwaarden – heeft goedgekeurd dat de vrijstelling *vooralsnog* ook van toepassing blijft voor de diensten van de (niet BIG-geregistreerde) Kinder- en jeugdpsycholoog NIP, de Kinder- en Jeugdpsycholoog Specialist NIP, de Psycholoog Arbeid en Gezondheid NIP en de NVO Othopedagoog-generalist. Deze goedkeuring is verleend in afwachting van het onderzoek van het Ministerie van VWS omtrent de positie van deze beroepsbeoefenaren ten opzichte van de Wet BIG.

Effect 2: coördinatie

Gesteld wordt dat de maatregel de activiteiten treft in het noodzakelijke voortraject voor de afstemming over wie welke zorg aan de gehandicapte patiënten levert.

De zorg aan patiënten in het algemeen en dus ook die van het gehandicapte kind wordt geborgd binnen de collectief gefinancierde zorg. Ik ga ervan uit dat u bijvoorbeeld de coördinatie in het geval van cliënten met een niet aangeboren hersenafwijking (NAH) bedoeld. Het maakt voor de patiënt voor die diensten niet uit of daar btw op drukt of niet, omdat zij daarvoor via de basisverzekering verzekerd zijn of op die zorg een aanspraak hebben via de AWBZ. Daarnaast staat het patiënten vrij zich voor eigen rekening aanvullend te laten behandelen. Vaak is het mogelijk zich voor die behandelingen (deels) aanvullend te verzekeren. In die zin zie ik dan ook niet dat de lange termijn zorgkosten zouden toenemen.

Effect 3: afsnijden toegankelijkheid individueel betaalde zorg

Stinafo geeft aan dat vooral kinderen met chronische aandoeningen baat hebben bij acupunctuur behandelingen. Gesteld wordt dat door de heffing van btw op deze behandelingen de toegankelijkheid van essentiële zorg wordt verminderd. Zoals eerder in deze brief aangegeven is de toegankelijkheid tot essentiële zorg echter via het basispakket gegarandeerd, rekening houdend met de kwaliteit van leven (al dan niet uitgedrukt in QUALY). Overige behandelingen kunnen desgewenst aanvullend worden verzekerd of komen voor eigen rekening. Stinafo gaat er van uit dat de heffing van btw tot minder acupunctuurbehandelingen leidt, met extra

kosten in de (reguliere) eerste en tweedelijnszorg tot gevolg. Mij zijn geen aanwijzingen bekend dat een dergelijk effect zal optreden.

Effect 4: beperken kwaliteit van het aanbod

Stinafo spreekt in dit onderdeel over «Big geregistreerde acupuncturisten». Acupuncturisten zijn echter niet allemaal BIG geregistreerd. Wel zijn er – bijvoorbeeld – huisartsen die als arts zijn opgenomen in het BIG register en zich hebben toegelegd op acupunctuurbehandelingen. Gesteld wordt dat door de wijziging in de fiscale regelgeving een verschuiving zal optreden van acupuncturisten die als arts BIG geregistreerd zijn naar acupuncturisten die dat niet zijn, waardoor een kostenstijging op zal treden door complicaties bij behandelingen. Mijns inziens kan de veronderstelde verschuiving echter niet het gevolg zijn van de fiscale wijziging, immers: met de nieuwe fiscale regelgeving wordt over niet reguliere behandelingen btw geheven, ongeacht of deze worden verricht door een BIG-geregistreerde arts of een niet BIG-geregistreerde beroepsbeoefenaar. Het tariefverschil (en de verschuiving) wordt kennelijk veroorzaakt door een hogere kostenstructuur bij acupuncturisten die BIG geregistreerd zijn. Stinafo stelt dat laatstbedoelde groep daardoor ook een hoger kwaliteitsniveau bereikt. Voor deze aanvullende zorg zullen patiënten zelf een afweging moeten maken binnen het aanbod, waarbij factoren als prijs en (ervaren) kwaliteit van de dienstverlening door hen zal worden meegewogen.

Effect 5: btw heffing raakt het beschikbare besteedbare bedrag van gezinnen met gehandicapte kinderen

Stinafo geeft aan dat de btw heffing doorwerkt in het beschikbare besteedbare bedrag van gezinnen met gehandicapte kinderen. Voor zover van de btw belaste dienstverlening gebruik wordt gemaakt is dat inderdaad het geval, uitgaande van overigens gelijkblijvende tarieven van deze therapieën. Desalniettemin is dat geen reden voor compensatie nu het niet gaat om zorg vanuit de collectief gefinancierde voorzieningen/basisverzekering, maar om zelfverkozen aanvullende behandelingen.

De staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport,
M.J. van Rijn